

Autor práce: Mgr. Alena Zelinová

Název práce: Osobnostní souvislosti subjektivní pohody, psychologické pohody a sebehodnocení

Hned úvodem konstatuji, že předložená práce patří podle mého názoru k pracím velmi kvalitním. Tématem se vztahuje k nejnovějším výzkumům průniku pozitivní psychologie a psychologie osobnosti. Navazuje na nové práce světové a také naše. Z hlediska formy práce splňuje všechny požadavky. Je dobře členěná, opírá se o úctyhodné množství referencí a přitom čtenáře neodradí délkou; je naopak sympaticky střídá.

Mezi důležité cíle patří již úvodní vyjasňování konceptuálních rozdílů mezi subjektivní pohodou a psychologickou pohodou. Během historie posledních desetiletí se takové chápání proměňovalo a autorka se snaží o co nejpřehlednější pořádek. V jednoduchém shrnutí vykazuje *subjektivní pohoda* v čase relativní stabilitu. *Psychologická pohoda* je na věku závislá více a ve hře je i pohlaví.

K tomu přistupuje ještě koncept sebehodnocení jako koncept vlastní hodnoty, sebeúcty a zůstává relativně neměnný po celý život. A Autorka poukazuje, že se vazby mezi těmito koncepty více či méně mění v různých kulturách.

Svébytnost těchto tří konceptů je výzkumnou výzvou a i této předložené studii. Sebehodnocení vychází z různých studií jako celkový pocit vlastní hodnot. Také se ukazuje, že osobní pohoda a sebehodnocení významně souvisí. Autorka srozumitelně dodává, že to lze očekávat v kulturách, které ctí individuální hodnoty.

Kapitolu dvě autorka věnuje přehledu odborných názorům vztahy subjektivní a psychologické pohody se sebehodnocením.

Mimořádně pozoruhodná je kapitola třetí, zaměřená na souvislosti osobnostních charakteristik a osobní pohody. Čtenář si v řadě momentů klade otázku směru vlivů a působení mezi výraznými osobnostními vlastnostmi (například otevřenost, přívětivost) a prožívání osobní spokojenosti. Zdá se, že nabídka představy dlouhodobého vzájemného působení a tak tvarování osobnostního reliéfu je přijatelná. V jistou chvíli se u čtenáře může vynořit tušení souvislostí mezi osobní spokojeností a například religiozitou. Bude na správné cestě, kterou autorka vzápětí nastíní v části, kde k dispozičním stavebním kamenům osobnosti přidává dynamiku hodnot, copingových strategií, tvorby a stylů identit, přijetí závazku k voleným strukturám identity a osobních narativů. To je současný průhled do psychologie osobnosti. Autorka sleduje nejnovější výzkumné trendy. Na některých místech by však bylo užitečné, kdyby více vysvětlila některé používané koncepty – např. informační a normativní styl identity. Dílčích výsledků přibývá, i když jsou zatím nejednoznačné. Také proto se autorka rozhodla přispět se svým projektem. Sice vzrušující, ale extrémně náročnou práci s narativy a dynamikou hledání stylů identity musela nechat stranou a ve svém výzkumu se zaměřila na ověřování vztahu zvolených osobnostních charakteristiky.

V empirické části autorka volí ověřování vztahů konceptů spokojenosti a sebehodnocení s vybranými osobnostními charakteristikami. Rozumně navazuje na již provedené studie a chce je ověřit a doplnit. Autorka seznamuje čtenáře s vybranými nástroji měření (strana 43-47). Je to rozsáhlá baterie sedmi metod. V diskusi se také tomuto rozsahu (a zátěži na respondenty s tím spojené) autorka věnuje. Výsledky jsou adekvátně statisticky zpracované a prezentované. To co však chybí je zvýrazněné znění výzkumné hypotézy (hypotéz), které vstoupí do vlastního testování. Výsledky jsou potom obsažené v korelační tabulce (Tab. 2, str. 50). Pod tabulkou je vysvětleno, že nejsou vyčíslené korelace pod hladinu významnosti 0,01. Proč byla volena tato hladina?

Diskusní část je sice co do rozsahu skromná, ale je srozumitelná a dotýká se hlavních momentů celého projektu. ...

Před celkovým závěrem připojuji ještě několik poznámek a otázek.

Jak by autorka stručně definovala vztah psychologie osobní pohody a psychologie zdraví? A jak by stručně vysvětlila praktickou užitečnost samostatné práce s koncepty subjektivní osobní pohody (životní spokojenost), psychologické osobní pohody a sebehodnocení?

V úvodu autorka píše, že chce „... hlouběji porozumět tomu, co dělá člověka šťastným a v čem se liší šťastní lidé od nešťastných.“ V tu chvíli čtenář začne očekávat definování, co tedy je ono štěstí, pokud ne ona 'muška jenom zlatá'. Považuje autorka stav *šťestí* za psychologický termín, srovnatelný se stavy pohody? Mezi jmenovanými cíli práce autorka uvádí, že chce „... potvrdit souvislost osobní pohody s osobnostními charakteristikami“. Nebylo by vhodnější chtít „ověřit“ souvislosti? Potvrzení směřuje k nepochybování a téměř nezvratnému předchozímu argumentování ...

Ve druhém odstavci kapitoly 7.1 (na str. 54) je několik chybiček ve shodě podnětu s přísudkem).

A ještě drobnost: V desetinném třídění se za posledním členem již tečka nepíše.

CELKOVĚ konstatuji, že autorka předložila práci dobře zpracovanou teoreticky, s tomu odpovídajícím návrhem empirického projektu a srozumitelně zpracovanými výstupy. Také pro další navazující zkoumání je zde celá řada podnětů

Práce splňuje všechny požadavky na ni kladené a já ji doporučuji k obhajobě. navrhuji hodnocení *výborně*.

Praha 22.8. 2017

Jiří Šípek